

## KRYZYS GOSPODARCZO – SPOŁECZNY

### **1. Kryzys rolnictwa:**

- wyjałowienie gleb spowodowało spadek plonów zbóż
- nastąpiło rozdrobnienie gospodarstw rolnych dzielonych między synów
- wyludnienie wsi spowodowane migracją (ze wsi do miasta) i epidemiami

### **2. Kryzys monetarny i handlowy:**

- „falszowanie monety” przez władców doprowadziło do destabilizacji pieniądza
- zahamowanie rozwoju rynku wewnętrznego
- zahamowanie rozwoju handlu z Lewantem
- zahamowanie rozwoju gospodarki towarowo – pieniężnej i powrót do gospodarki wymiennej

### **3. Bunt chłopskie:**

- przyczyny: zwiększenie powinności chłopów ze względu na wyludnienie wsi, duże zniszczenie Francji na skutek wojny stuletniej, duże nakłady tak Francji jak i Anglii na prowadzenie tej wojny złożyły się na zwiększenie podatków i powinności poddanych
- największe powstania chłopskie to:
  - 1323-1328 – powstanie na żuławach flandryjskich
  - 1358 – żakeria we Francji
  - 1381 – powstanie Wata Taylora w Anglii

### **4. Wyludnienie Europy Zachodniej**

„Czarna śmierć” czyli dżuma – zaraz ta została przyniesiona ze Wschodu a latach 1348-1350. Oblicza się, że z jej powodu śmierć poniosła ok. 1/3 ludności Europy.

#### **Kryzys gospodarczy – przyczyny**

- wprowadzenie do obiegu dużej ilości fałszywych monet przez Filipa IV Pięknego – spadło zaufanie do pieniędzy, zbankrutowało wiele domów bankowych
- pod koniec XIII w. rozpoczął się okres stagnacji gospodarczej – brak nowych ziem pod uprawę
- zmiany klimatyczne – ochłodzenie i duże opady spowodowały klęski nieurodzaju – opierająca się na rolnictwie gospodarka załamała się; gospodarstwa nie były w stanie dostarczyć odpowiedniej ilości żywności do szybko rozwijających się miast

#### **Przejawy:**

- głód – fale głodu 1315-1317
- zahamowany został przyrost naturalny,
- ludzie byli bardziej podatni na choroby

**Wybuchła epidemia dżumy 1348 – 1350**, którą przywieziono do Europy na statkach – skutki:

- czarna śmierć pochłonęła ok. 25% ludności Europy
- wiele rejonów zostało wyludnionych, szczególnie miasta
- wsie opustoszały, kurczył się areal gruntów ornych, zbierano mniej plonów, rosły ceny żywności i wynagrodzenia robotników rolnych (niedobór rąk do pracy).
- masowe były pogromy ludności żydowskiej, którą obwiniano o rozprzestrzenianie dżumy
- handel w Europie praktycznie przestał istnieć

XV

#### **Gospodarka europejska przeżywała ożywienie:**

- pola mniej urodzajne zamienione na pastwiska;
- na wielką skalę wprowadzono połownictwo (połowę plonów oddawano właścicielowi ziemi).
- zaczął się rozwijać import zboża z Europy Środkowo- Wschodniej dzięki rozwojowi transportu morskiego
- hodowla bydła mlecznego i owiec przynosiła duże zyski (wełna)
- opłacalna była uprawa roślin przemysłowych – len, konopie (produkcja żagli i sznurów)
- na południu Europy rozwinęła się hodowla jedwabników